

Назарян М. М., к.т.н.,
проректор НДР, професор
Федоренко Н. М., к.т.н.,
професор кафедри «Менеджменту»
ХІУ «Харківський інститут управління у формі «ТОВ»

Nazaryan M. M., Ph.D.,
Vice-rector of research, Professor
Fedorenko N. M., Ph.D.
Professor of the Department «Management»
XIU «Kharkiv Institute of Management in the form of «Open»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ФІРМИ — ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ФАКТОР КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

АНОТАЦІЯ. Економічний і технологічний вплив інноваційного процесу лише частково втілюється в нових продуктах чи технологіях, більше воно проявляється у збільшенні економічного і науково-технічного потенціалу як передумови виникнення нової техніки, тобто підвищується технологічний рівень інноваційної системи та її складових елементів, тим самим збільшується сприйнятливість до інновацій. Основа підвищення ефективності розвитку фірми закладена в сприйнятливості до інновацій.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інноваційна діяльність, інноваційний процес, маркетинг інновацій, економічна ефективність.

INNOVATIVE DEVELOPMENT COMPANY — THE BASIS INCREASE ITS EFFICIENCY, COMPETITIVE FACTORS

ABSTRACT. Economic and technological impact of the innovation process is only partially implemented in new products or technologies, the more it appears to increase economic and scientific-technical potential predictors of new technology, that increases the level of technology innovation system and its components, thereby increasing susceptibility to innovation. Base efficiency of the firm lies in receptivity to innovation.

KEYWORDS: innovation, innovation processes, marketing innovations, economic efficiency.

Вступ. Поняття «інновація» (нововведення) в економічну науку було введено Йозефом Шумпетером, який розглядав інновацію як засіб подолання економічних криз [1].

На основі теорії «довгих» кон'юнктурних хвиль ділової активності він виявив нову можливість виведення виробничої системи з кризи, пов'язану ні з зростанням масштабів діяльності, ско-

роченням витрат або зростанням ціни на колишню продукцію, а зі зміною в господарському процесі за рахунок створення та впровадження інновацій.

За Шумпетеру, за допомогою нововведень підприємство може використовувати нові конкурентні прийоми, відмінні від колишніх цінових форм конкуренції [2].

Дані конкурентні прийоми вчений назвав ефективною конкуренцією, а виняткове становище компанії, створене завдяки нецінових формам конкуренції, — ефективною монополією.

Інноваційної діяльність — це процес зі стратегічного маркетингу, НДДКР, організаційно-технічну підготовку виробництва, виробництву й оформленню нововведень, їх впровадженню (або перетворенню в інновацію) і поширенню в інші сфери (дифузія).

Інноваційний процес — сукупність послідовно здійснюваних дій з впровадження і застосування наукових досліджень, винаходів, розробок, проектів та іншого у виробничий процес, у результаті якого утворюються нові товари, послуги, нова технологія, навички, організаційно-управлінські прийоми [3].

Завдання. Розглянути інноваційний процес і його фактори для діяльності фірми.

Інноваційний процес перетворює нововведення з теоретичної частини (розробки) у практичну (застосування в конкретних умовах).

Інноваційний процес — це послідовність дій по ініціації інновації, при якій відбуваються створення нових продуктів і операцій, а також їх успішна реалізація на ринку. Надалі вживаються заходи щодо ширшому поширенню отриманих результатів.

Зазвичай виділяють шість елементів інноваційного процесу. До цих елементів відносяться:

- 1) зародження ідеї інновації;
- 2) маркетинг інновації;
- 3) оцінка економічної ефективності інновації;
- 4) освоєння інновації;
- 5) комерційна реалізація інновації;
- 6) просування інновації [5].

Для того щоб інновації були використані у виробництві, необхідна чітка організація інноваційного процесу.

В умовах сучасного ринку компаніям потрібно постійно впроваджувати інноваційні розробки.

Досвід показує, що стабільний розвиток виробництва протягом тривалого часу залежить не тільки від ресурсів, а й від характеру, від розмірів інноваційної діяльності, пов'язаної з розробкою, впровадженням, застосуванням нововведень. Інноваційна

діяльність повинна бути спрямована на впровадження підсумків наукових досліджень і розробок у практичний технологічний процес. Вона повинна поєднувати в собі виробництво, обмін, споживання і включати багато сфер діяльності, головна мета якої можна визначити як створення, накопичення і розвиток науково-технічного можливостей суб'єкта господарювання, яка забезпечує його конкурентоспроможність, економічну безпеку та подальший розвиток.

Ефективність інноваційного процесу як сукупності операцій, реалізованих протягом певного періоду часу, залежить від ряду взаємозалежних факторів (рис. 1) [6].

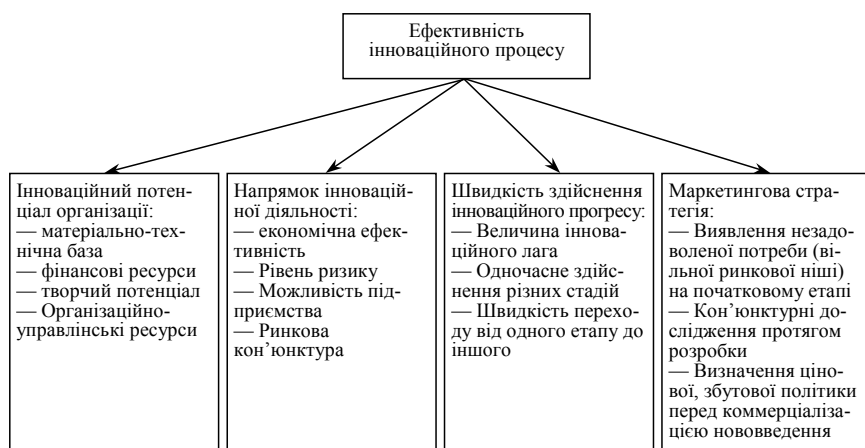

Рис. 1. Фактори, що впливають на ефективність інноваційного процесу

Визначення. Фактори, що впливають на ефективність інноваційного процесу:

1. Інноваційний потенціал організації — показник, що характеризує здатність компанії до здійснення процесів нововведень.

Інноваційний потенціал організації є базовим критерієм, що визначає результативність процесу створення та використання інновацій. Інноваційний потенціал організації, дії конкурентів, темпи розвитку ринку також впливають на інноваційний процес. Оцінка впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на процес нововведень може здійснюватися з використанням методу SWOT;

2. Напрямок інноваційної діяльності — це успіх майбутнього нововведення на ринку багато в чому залежить від вибору правильного напрямку розробки. Початковий вибір визначає весь хід подальшої інноваційної діяльності. Напрямок інноваційного процесу залежить від цілей, які повинні бути досягнуті при здійсненні нововведень. До них можна віднести:

- збереження позицій на ринку;
- завоювання нових сегментів ринку;
- структурне перетворення підприємства.

При виборі напрямку розробки враховується величина досягається економічного ефекту, яка зіставляється з рівнем потенційних ризиків;

3. Швидкість здійснення інноваційного процесу. Основною рисою сучасної економіки є швидкість втілення інноваційного процесу. Швидкість здійснення інноваційного процесу характеризує показник, іменований інноваційним лагом.

Інноваційний лаг — часовий інтервал від моменту виникнення інноваційної ідеї до моменту повернення інвестицій (одержання позитивної прибутку).

Від величини даного показника залежить результативність усього процесу нововведень. При створенні та впровадженні новинки фірма прагне монополізувати ринок і отримати максимально можливий прибуток від комерціалізації нововведення. Час, протягом якого підприємство-інноватор утримує монополію, визначається швидкістю реагування конкурентів. Таким чином, чим швидше компанія розробить нововведення і введе його на ринок, тим швидше окупить капіталовкладення і випередить конкурентів;

4. Маркетингова стратегія фірми. Маркетингові дослідження відіграють велику роль при проведенні процесу нововведень, тому що дозволяють зменшити ризик відторгнення нововведення на ринку. Вони здійснюються на різних стадіях інноваційної діяльності.

На етапі зародження інноваційної ідеї завдання маркетингових досліджень полягають в аналізі ринкової ситуації, прогнозуванні тенденцій розвитку галузі та знаходженні сегмента ринку, що не зайнятого фірмою-конкурентом. На основі отриманих даних визначається напрямок інноваційного процесу.

Кон'юнктурні дослідження на наступних етапах інноваційної діяльності дозволяють своєчасно скорегувати хід процесу нововведень і адаптувати його до умов, що змінилися.

На заключних стадіях інноваційної діяльності маркетингові дослідження проводяться для виявлення оптимальних форм ко-

мерціалізації, визначення сприятливого моменту виведення новинки на ринок, розробки ефективної збутової політики і форм цінового просування [4].

Інноваційна стратегія в сучасній економіці — це обов'язковість виходу на ринок з інноваціями в міру виникнення технологічних можливостей. Джерела ідей часто знаходяться поза фірми. Звідси виникає інтерес у збільшенні взаємодії з різними структурами. Через це коротшає життєвий цикл товару і посилюється конкуренція. Відмінна риса сучасної економіки — це прискорений розвиток нематеріальної сфери (виробництво, розповсюдження і використання знань — основа, а всесвітня інформаційна мережа — інфраструктура).

У наш час із зростанням науково-технічної конкуренції, інновації стали головною умовою виживання. Зниження норми прибутку служить спонукальним чинником до великих інвестицій в інновації.

Інноваційна діяльність дуже сильно впливає на економічний розвиток країни і окремої фірми.

Підприємці розглядають витрати, які пов'язані зі створенням інновацій, як неминучі вкладення.

Висновок. Що дає інноваційний розвиток фірми підприємцю:

- 1) дозволяє пристосуватися до мінливих умов;
- 2) допомагає збільшити якість товарів і послуг, ширше задовольнити запити споживачів;
- 3) створює умови для виживання і розвитку в конкурентній боротьбі;
- 4) сприяє у підтримці високого рівня ефективності виробництва;
- 5) зміцнює фінансове становище фірми;
- 6) зміцнює імідж фірми, піднімає її конкурентоспроможність;
- 7) спрощує партнерські зв'язки;
- 8) сприяє розвитку організаційної структури;
- 9) сприяє підвищенню кваліфікації персоналу;
- 10) збільшує продуктивність праці.

В основі науково-технічної політики України в галузі науки і технологій на подальшу перспективу стоїть завдання переведення економіки головним чином на інноваційний шлях розвитку.

Література

1. *Абрамешин, А. Е.* Менеджмент инновационной организации [Текст]: учеб. пособие / А. Е. Абрамешин, С.Н. Аксенов [и др.]. — М.: Европейский центр по качеству, 2005. — 408 с.

2. *Анискин, Ю. А.* Инновационное развитие на основе организационного потенциала компании [Текст] // Проблемы теории и практики управления. — 2006. — №7. — С. 73—83.

3. *Гершман, М. А.* Инновационный менеджмент [Текст] / М. А. Гершман. — М.: Маркет ДС Корпорейшн, 2010. — 482 с.

4. *Дагаев, А. В.* Государственные гарантии для малого инновационного бизнеса [Текст] / А. В. Дагаев // Проблемы теории и практики управления. — 2006. — № 2. — С. 81—88.

5. *Инновационный менеджмент: концепции, многоуровневые стратегии и механизмы инновационного развития* [Текст] / под ред. В. М. Аньшина, А. А. Дагаева. — М.: Дело, 2007. — 584 с.

6. *Крылов, Э. И.* Анализ эффективности инвестиционной и инновационной деятельности предприятия [Текст] / Э. И. Крылов, В. М. Влазов [и др.]. — М.: Финансы и статистика, 2006. — 608 с.

Papachashvili N. N., PhD.,

Associate Professor, Faculty of Economics and Business
Iv. Javakhishvili Tbilisi State University
nino.papachashvili@tsu.ge

GLOBALIZATION OF INNOVATIONS AND DEVELOPMENT CHALLENGES

ABSTRACT. The given article discusses the development challenges under conditions of globalization of innovations. On the basis of international organisations reports analysed and synthesized new approaches of innovative development policy. Innovations became more global and spread more widely across sectors, thus broadening the basis for economic growth, but countries face new development policy challenges. Innovation and technology development are the result of a complex set of relationships among actors in the system, which includes enterprises, universities and government research institutes. Scientific, Technological and Industrial policy as the channel of innovation development became more complex. Overcoming of coordination failure among elements of system is the crucial for successful innovation policy. Innovation is fundamentally the task of the private sector and entrepreneurs, but history has shown that in moments of transformations and crises, the role of governments has always been crucial.

KEY WORDS: globalization of innovations, challenges of development policy.

Actuality:

The experience of the last two decades shows that obtaining and maintaining sustainable economic performance is based on technological leadership. Focusing on technological development of the